

Cirkulärnr: 1997:153
Diariernr: 1997/2395
Nyckelord: Budgetpropositionen, Arbetsmarknad
Handläggare: Håkan Hellstrand
Sektion/Enhet: Arbetsmarknad & Näringsliv
Datum: 1997-09-23
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Ansvariga för arbetsmarknadspolitiska frågor
Personalfrågor
Rubrik: Budgetpropositionen 1998 - Arbetsmarknadspolitiken

Nyckelord: Budgetpropositionen,
Arbetsmarknadspolitik

Arbetsmarknad & Näringsliv
Håkan Hellstrand

1997-09-23

Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Ansvariga för arbetsmarknadspolitiska
frågor
Personalfrågor

Budgetpropositionen 1998 - Arbetsmarknadspolitiken

Regeringens budgetproposition för 1998 presenterades den 19 september. I detta cirkulär beskrivs och kommenteras de delar som rör arbetsmarknadspolitiken och i viss mån regionalpolitiken. En redovisning av övriga delar som berör kommunerna återfinns i cirkulär 1997:152 Budgetpropositionen 1998.

Regeringens prioriteringar och övergripande mål

Arbetsmarknadsverket och arbetsförmedlingsnämnderna får i uppdrag att under 1998 ge minst 192 000 personer, i genomsnitt per månad, lämplig utbildning, praktik eller sysselsättning genom konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller yrkesinriktad rehabilitering. Av dessa ska minst 24 000 personer vara arbetshandikappade. Regeringen kommer också att lägga en större vikt vid det kvalitativa innehållet vid uppföljningen av insatserna framöver.

Regeringen vill att satsningen på arbetsmarknadspolitiken ska innebära en kvalitetshöjning i syfte att minska risker för bristsituationer och flaskhalsar på arbetsmarknaden vid en begynnande konjunkturuppgång. En särskild satsning görs på IT-området.

Åtgärdernas undanträngningseffekter ska motverkas genom ett förstärkt fackligt samråd. Regeringen betonar också vikten av att fler inom de svagaste grupperna på arbetsmarknaden får del av de statliga insatserna. Utsatta grupper som långtidsarbetslösa, arbetshandikappade, invandrare och ung-

domar ska prioriteras. Konjunkturuppgången ska utnyttjas för att stärka deras ställning på arbetsmarknaden.

Jämställdhetsperspektivet kommer att få ökad betydelse. Riksrevisionsverket (RRV) har fått i uppdrag att göra en översyn av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna ur ett jämställdhetsperspektiv. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i vårpropositionen 1998 med en redovisning av RRV:s översyn och en mer samlad jämställdhetsanalys.

Regeringen avser att fortsätta decentraliseringen i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken genom att stärka den lokala samverkan och ansvarstagandet. Arbetsförmedlingsnämndernas delaktighet i planeringen och uppföljningen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska stärkas. De otraditionella medlen är en viktig förutsättning för den lokala samverkan.

Regeringens inriktning vad gäller decentralisering till den lokala nivån stämmer väl med Kommunförbundets uppfattning. Kommunerna och arbetsförmedlingarna bör inom ramen för arbetsförmedlingsnämnderna ges ett större ansvar för den lokala utformningen av arbetsmarknadspolitiken.

Utvecklingsinsatser och ersättning till ungdomar 20-24 år

Regeringen föreslår att kommunerna, fr.o.m den 1 januari 1998, ska ges möjlighet att efter överenskommelse med regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer åta sig att inom 100 dagar erbjuda arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år som står till arbetsmarknadens förfogande en aktiverande och utvecklande insats på heltid.

Senast inom 90 dagar skall den unga tillsammans med arbetsförmedlingen och i samråd med kommunen ha arbetat fram en individuell handlingsplan. Arbetsförmedlingsnämnden har det yttersta ansvaret för att handlingsplaner utarbetas. Ungdomarna ska, från första arbetslöshetsdagen, aktivt stå till arbetsmarknadens förfogande, aktivt söka arbete samt delta i de åtgärder som arbetsförmedlingen och kommunen anvisar. Om den unge inom 100 dagar fortfarande inte har fått meningsfull sysselsättning övergår ansvaret till de kommuner som åtagit sig ett det. Dessa kommuner ska se till att individuellt anpassade **utvecklingsinsatser** sätts in.

Det lokala facket ska i de fall då verksamheten är förlagd till en arbetsplats ha rätt till samråd med kommunen innan anvisning sker. Undanträngning av ordinarie arbetstillfällen, inlåsnings effekter samt snedvridningar av konkurrensförhållanden ska motverkas. Deltagarna i aktiviteterna ska inte anses som arbetstagare. Dock ska vissa bestämmelser i arbetsmiljölagen och lagen om arbetsskadeförsäkring gälla.

Utvecklingsinsatserna bör i normalfallet inte omfatta mer än tolv månader. Därefter ska individen pröva sina möjligheter att få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden i tre månader med den ersättning han/hon hade före den kommunalt anordnade utvecklingsinsatsen.

För deltagare i kommunalt anordnad utvecklingsinsats ska följande ersättningar gälla:

- Deltagare som varken har rätt till socialbidrag eller arbetslöshetsersättning får ett skattefritt bidrag på 1 967 kronor per månad, s.k. utvecklingsersättning. Det motsvarar ett beskattat utbildningsbidrag och staten ersätter kommunerna för denna extra kostnad.
- För de socialbidragsberättigade lämnas en ersättning som motsvarar vad som skulle lämnats i socialbidrag. Även denna ersättning benämns utvecklingsersättning och betalas ut av kommunen.
- Deltagare som har rätt till ersättning från arbetslöshetskassa, antingen i form av grundbelopp eller inkomstrelaterad ersättning, får statligt utbildningsbidrag som motsvarar arbetslöshetsersättningen.

Utvecklingsinsats kvalificerar inte för ersättning från arbetslöshetskassa men tid i utvecklingsinsats ska räknas som överhoppningsbar tid i arbetslöshetsförsäkringen.

En deltagare som på grund av misskötsamhet eller frånvaro utan giltigt skäl inte kan tillgodogöra sig verksamheten ska avstängas från utvecklingsinsatsen. Han/hon har då varken rätt till utvecklingsersättning eller utbildningsbidrag. Man ska i denna situation inte heller ha rätt till ersättning från arbetslöshetskassa. I normalfallet ska den som utan sakliga skäl vägrar att delta i utvecklingsinsats inte ha rätt till socialbidrag.

Staten ska ge kommunen en ersättning med 150 kronor per dag och deltagare för att täcka kostnaderna för aktiviteterna. Totalt får 396 miljoner kronor användas för utvecklingsinsatser för ungdomar.

I de kommuner som åtagit sig ett aktiveringsansvar ska arbetsförmedlingsnämnden ha till uppgift att:

- ansvara för att överenskommelser om anordnande av utvecklingsinsatser träffas
- ombesörja utbetalning av statens ersättning till kommunerna för utvecklingsersättning till de deltagare som inte är berättigade till socialbidrag eller arbetslöshetsersättning
- ombesörja utbetalning av statens ersättning till kommunerna vad gäller kostnader för aktivering
- ansvara för att handlingsplan upprättas inom 90 dagar.

Regeringens förslag till insatserna för arbetslösa 20-24 åringar stämmer dåligt med de synpunkter som Kommunförbundet fört fram. Tyvärr stämmer inte ens propositionens beskrivning av vår uppfattning. Vi ger därför här en fyllig beskrivning av vår uppfattning.

Utgångspunkterna för förbundet är att staten ska ha huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken och därmed också finansieringen. Vidare att den lokala nivån ska ha ett stort inflytande över den praktiska utformningen av arbetsmarknadspolitiska insatser samt att de ungdomar vars enda problem är brist på arbete inte hör hemma inom kommunernas socialtjänst. De viktigaste punkterna i vårt förslag är följande:

- *Arbetslösa ungdomar som står till arbetsmarknadens förfogande men inte har rätt till a-kassa eller kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) ska ha rätt till en statlig ersättning. Ersättningen ska ligga på en sådan nivå att ingen normalt ska behöva komplettera med socialbidrag. Grundersättningen ska kunna kompletteras med tillägg för eget boende mm. En förutsättning för att få den statliga ersättningen är att man deltar i erbjudna aktiviteter. Den som avstår från aktivitet ska inte heller kunna få socialbidrag.*
- *Eftersom det för de flesta ungdomarna i grunden är ett arbetsmarknadsproblem ska ingången till systemet vara genom arbetsförmedlingen - inte genom kommunernas socialtjänst.*
- *Arbetsförmedlingsnämnden ges det övergripande ansvaret för att de arbetslösa ungdomarna får tillgång till de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som behövs. När det föreligger behov av särskilda individuellt anpassade åtgärder bör arbetsförmedlingsnämnden svara även för detta. I praktiken kan det dock innebära att kommunen blir den som på nämndens uppdrag är anordnare/utförare. Arbetsstatet måste utformas efter de lokala förutsättningarna. Det förutsätter att det avsätts en betydligt större del otraditionella medel till arbetsförmedlingsnämndens förfogande.*
- *Aktiviteter för ungdomarna ska finansieras av staten. Kommuner kan frivilligt gå in och bidra med finansiering av olika projekt som man finner angelägna.*
- *Inom 90 dagar ska den arbetslösa tillsammans med arbetsförmedlingen och kommunen ha arbetat fram en handlingsplan. Handlingsplanen ska ses som ett kontrakt mellan de tre parterna som kontinuerligt ska följas upp. Arbetsförmedlingsnämnden har ansvaret för att så sker. 90-dagarsregeln ska ge utrymme för individuell anpassning. Ungdomar med mycket tydlig yrkesinriktning och goda förutsättningar att relativt snabbt få ett arbete på den öppna arbetsmarknaden har inte behov av en handlingsplan. Andra ungdomar för vilka man tidigt kan se ett behov av handlingsplan ska ha den så fort som möjligt. För dessa finns det ingen anledning att vänta i 90 dagar.*

Regeringen har i sitt förslag inte lyckats göra de arbetslösa ungdomarna oberoende av socialbidrag. Förslaget innebär istället att ungdomarna ända fram till kommunernas frivilliga åtagande, d.v.s. efter 100 dagar, ska få socialbidrag precis som nu. I kommuner som inte åtar sig aktiveringen blir det ingen skillnad alls jämfört med idag. Den schablonisering (förenkling) av hanteringen som förekommit i olika förslag finns inte heller med i regeringens förslag. Utvecklingsersättningen ska ju enligt regeringens förslag motsvara vad som annars skulle betalats som socialbidrag. Ungdomarnas kontakter med socialtjänsten kommer att bli lika omfattande som idag. Det är mycket svårt att se att man vinner något med regeringens förslag.

Den ersättning på 150 kronor per dag som kommunerna ska få för att anordna aktiviteter för ungdomarna är för liten för att ge deltagarna kvalitativt bra åtgärder. Vi anser att staten bör precisera vilken kvalitet som åtgärderna ska ha och stå för de faktiska kostnaderna för detta.

Feriearbeten

Regeringen vill stimulera arbetsgivarna att anställa fler gymnasieungdomar under nästa sommar. Därför föreslås att ersättning ska lämnas till kommunerna för att dessa bl.a. ska stimulera det lokala näringslivet att anordna fler feriearbeten för gymnasieungdomar. Medlen ska även kunna användas för insatser inom kommunen. Det ska inom ramen för denna åtgärd vara möjligt att anordna kombinationer av utbildning och praktik eller ren utbildning. Den aktuella målgruppen består av 154 000 ungdomar. 100 miljoner kronor ska få användas för detta ändamål.

Kommunförbundet tycker det är bra att regeringen nu — till skillnad från vad som varit fallet i sysselsättningspropositionen (prop. 1995/96:222) och budgetpropositionen för år 1997 (prop. 1996/97:1) — avsatt medel för den uttalade målsättningen beträffande feriearbete.

Generationsväxling på arbetsmarknaden

Regeringen föreslår att anställda som har fyllt 63 år, efter överenskommelse med arbetsgivaren, erbjuds möjlighet att lämna arbetsmarknaden i förtid. En förutsättning är att den vakans som uppstår fylls med en långtidsarbetslös som har fyllt 20 men inte 35 år. Dock ska företrädesrätt enligt LAS fortfarande gälla.

Ytterligare förutsättningar är att ansökan ska göras under perioden 1 januari –31 augusti 1998, den äldre ska ha haft en sammanhängande anställning i minst två år omedelbart före generationsväxlingen samt att den äldre inte står till arbetsmarknadens förfogande för den arbetstid som han eller hon har lämnat.

Den som lämnar arbetsmarknaden genom generationsväxlingen ska få en statlig ersättning som motsvarar 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomst (SGI) som arbetstagaren skulle ha haft omedelbart före avgången, dock högst 14 400 kronor per månad under år 1998. Den fastställda ersättningen till den enskilde och det högsta beloppet ska knytas till basbeloppet. Ersättningen ska vara pensionsgrundande och lämnas även vid sjukdom. Avtalspension ska inte påverka nivån på ersättningen. Den som har mindre än hel förtidspension bör kunna ingå i systemet. Generationsväxling sker då för den arbetstid som den äldre lämnar. Förtidspensionen påverkas inte.

Arbetsgivaren ska betala ett finansieringsbidrag till staten som motsvarar 25 procent av den ersättning som staten lämnar. Arbetsgivaren och arbetstagaren kan dessutom sluta avtal om att arbetsgivaren, utöver finansieringsbidraget, ska betala ersättning direkt till arbetstagaren. Socialavgifter ska erläggas för denna extra ersättning.

Syftet är att den långtidsarbetslöse ska ersätta en äldre arbetstagar inom samma driftsenhet. För att underlätta tillämpningen bör dock s.k. successionskedjor få tillämpas. Dessa ska vara klart överskådliga samt bör godkännas av länsarbetsnämnden. Den arbetslöse anvisas av arbetsförmedlingen och ska erbjudas en tillsvidareanställning hos arbetsgivaren. Det bör inte

vara möjligt för arbetsgivaren att få arbetsmarknadspolitiska medel i samband med anställningen av den yngre.

I princip bör den unge ersättaren få samma arbetstidsmätt som den äldre hade. Det bör dock finnas möjlighet för den äldre att lämna endast del av tjänsten. Ersättaren ges då möjlighet att fylla ut tjänsten till den del den äldre har lämnat den. Arbetsgivaren bör därvid få lägga samman lämnad tid från flera anställningar vid anställning av ny arbetskraft.

Länsarbetsnämnden ska godkänna avtalet mellan arbetstagaren och arbetsgivaren om generationsväxling. Den allmänna försäkringskassan beräknar ersättningsnivån och administrerar utbetalningen till den enskilde. Länsarbetsnämnden ska administrera finansieringsbidraget som arbetsgivaren ska betala till staten.

Generationsväxlingen ska finansieras delvis genom minskade kostnader för arbetslöshetsersättning till följd av att unga arbetslösa får arbete samt genom det finansieringsbidrag som arbetsgivaren betalar. Resterande kostnad finansieras genom den i propositionen föreslagna höjningen och utvidgningen av finansieringsbidraget vid API.

Kommunförbundet tycker att generationsväxlingen kan vara en bra tillfällig åtgärd mot bakgrund av den höga arbetslösheten bland ungdomar. Däremot bedömer vi att omfattningen inom kommunerna kommer att begränsas kraftigt av den föreslagna åldersgränsen på 63 år. Kommunerna har endast 10 000 anställda i åldern 63–64 år. Om åldersgränsen i stället satts till 60 år så hade ytterligare drygt 30 000 anställda kunnat bli aktuella för generationsväxlingen. Villkoret att generationsväxling inte får ske om någon hävdar sin företrädesrätt till anställningen enligt LAS kommer givetvis att ytterligare begränsa åtgärdens omfattning och motverka syftet. I praktiken innebär det att varken den yngre långtidsarbetslöse eller personen med företrädesrätt får tillgång till åtgärden. En generationsväxling på arbetsmarknaden är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som lämpligen borde föranleda en ändring i LAS. Det skulle innebära att någon företrädesrätt inte kan hävdas till en anställning som behöver disponeras för åtgärden.

Arbetsplatsintroduktion (API)

Arbetsgivare som anordnar API betalar ett finansieringsbidrag till staten. Regringen föreslår att finansieringsbidraget ska höjas från 2 000 till 3 000 kronor per månad och deltagare fr.o.m. den 1 januari 1998. För de grupper som i dag är undantagna från finansieringsbidraget — de som fyllt 60 år, invandrare, arbetshandikappade och de som deltar i API i vägledningssyfte upp till fyra veckor — föreslås ett finansieringsbidrag på 1 000 kronor per månad och deltagare. Höjningarna av finansieringsbidraget ska motverka undanträngning. För att ytterligare minska riskerna för undanträngning ska samråd ske med berörda fackliga organisationer innan någon anvisas API.

En höjning och utvidgning av finansieringsbidraget enligt förslaget kommer att minska åtgärdens omfattning. Kommunförbundet anser att det kan vara till nackdel för utsatta grupper på arbetsmarknaden som arbetshandikappade och invandrare.

Arbetslivsutveckling (ALU)

Den nuvarande lagen (1996:869) om ALU upphör att gälla vid utgången av 1997. Regeringen föreslår att den nya lagen om ALU ska gälla tills vidare.

För att undvika undanträngning av ordinarie arbetstillfällen föreslår regeringen att samråd ska ske med berörda fackliga organisationer innan någon anvisas ALU.

Individuellt anställningsstöd och utbildningsstöd

För att undvika onödig administration anser regeringen att stödformerna rekryteringsstöd, vikariatsstöd och annat beredskapsarbete bör slås ihop till ett stöd — individuellt anställningsstöd — fr.o.m. den 1 januari 1998.

Anställningsstödet ska utbetalas till arbetsgivare i syfte att stimulera anställningar av personer som har svårigheter att få ett reguljärt arbete. Det är ett individstöd som ska utgöra kompensation för de extra kostnader som arbetsgivare får när de anställer en person som behöver fördjupad introduktion eller utbildning.

Stödet föreslås lämnas med högst 350 kronor per dag, dock högst 50 procent av lönekostnaden inklusive sjuklön, semesterersättning och sociala avgifter i högst sex månader. Om det finns synnerliga skäl får dock tiden i anställningsstöd som medför investeringar förlängas till högst tolv månader. Vid deltidsarbete reduceras stödet i proportion till arbetstiden.

Kommunförbundet har framfört till regeringen att de försämrade ekonomiska villkoren för arbetsgivarna som infördes den 1 juli 1996 vad gäller anställningar med vikariatsstöd (utbildningsvikariat) har inneburit att åtgärden drastiskt minskat i omfattning. Kommunförbundet anser att de ekonomiska villkoren för arbetsgivarna bör återställas till den högre nivå (500 kronor per dag) som förelåg före den 1 juli 1996. Kommunförbundet anser vidare att i de fall arbetsgivaren ger en anställd möjlighet till utbildning med lön ska tiden i anställningsstöd för vikarien vara utsträckt till tolv månader.

Anställningsstödet ska kunna lämnas till personer fr.o.m. det år som de fyller 20 år under förutsättning att de varit inskrivna vid arbetsförmedlingen i minst tolv månader och är långtidsarbetslösa. Anställningar ska kunna ske såväl inom den privata som den offentliga sektorn. I undantagsfall får stöd även lämnas till arbetslösa som under en kortare tid innehaft en anställning som inte inneburit att deras ställning på arbetsmarknaden stärkts. Under 1998 får anställningsstödet även ges till ungdomar under förutsättning att de varit anmälda som arbetssökande på arbetsförmedlingen i minst 90 dagar eller genomgått gymnasieskolans tekniska program och behöver en form av lärlingstid för att få ett yrkesbevis.

En förutsättning för anställningsstöd är att arbetsgivaren under den tid som stödet lämnas ger arbetstagaren utbildning i form av praktik eller teori. Stödet kan lämnas både till anställningar som gäller tills vidare och för viss tid.

Anställningsstödet får inte lämnas till en arbetsgivare som, på den driftsenhet som anställningen med anställningsstöd ska göras, senare än nio månader före den aktuella anställningen sagt upp anställda på grund av arbetsbrist.

Denna inskränkning gällde inte tidigare för anställning med vikariatsstöd. Enligt Kommunförbundets uppfattning kommer bestämmelsen därför att innebära att åtgärden kommer att få en avsevärd mindre omfattning inom kommunal verksamhet än tidigare.

Innan arbetsförmedlingen fattar beslut om anställningsstöd ska samråd ske med berörda fackliga organisationer. Ansökan om stöd görs hos länsarbetsnämnden som också beslutar i ärendet.

Lagen om anställningsskydd (LAS) kommer att omfatta de som får anställningsstöd. Förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med anställningsstöd ger inte rätt till en första period med ersättning från arbetslöshetskassa. Däremot ska det vara återkvalificerande för ytterligare ersättningsperioder.

Anställningsstöd kan i vissa fall kombineras med utbildningsstöd. Regeringens förslag innebär att reglerna beträffande utbildningsstöd kvarstår oförändrade— dvs. utbildningsstöd får lämnas med högst 40 kronor per utbildningstimme, dock högst 20 000 kronor per vikarie.

Kommunförbundet har framfört till regeringen att man anser att utbildningsstödet nivåmässigt bör återställas till vad som gällde före den 1 juli 1996 (dvs. 75 kronor respektive 40 000 kronor).

Kompetensutveckling inom kommuner och landsting

Inom kommunal och landstingskommunal verksamhet finns ett stort behov av kompetensutveckling som är särskilt svårt att tillgodose i det nu rådande ekonomiska läget. Staten kan, enligt regeringen, spela en viktig roll genom att utforma utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken så att arbetsförmedlingsnämnderna får de verktyg som behövs för att kunna stödja arbetsgivarna i deras strävan att kompetensutveckla personalen.

Regeringen pekar på flera åtgärder inom arbetsmarknadspolitiken som är av betydelse för kompetensutveckling i arbetslivet. Regeringen är angelägen om att dessa används bl.a. för att höja kvaliteten i vård- och omsorgsarbetet.

Användandet av **resursarbeten** gör det möjligt att höja nivån på den kommunala servicen.

Behovet av kompetensutveckling bör kunna tillfredsställas genom att åtgärden bidrag till **utbildning i företag** utnyttjas (se nedan).

Arbetsgivaren kan få **vikariatsstöd** om en arbetslös anställs som vikarie för en anställd som med bibehållen lön genomgår utbildning. För viss utbildning kan också **utbildningsstöd** för de anställdas utbildningskostnader erhållas.

Medel inom ramen för Europeiska socialfondens **mål 4** kan beviljas för kompetensutvecklingsinsatser inom vård och omsorg i den offentliga sektorn.

Inom ramen för den **friare användningen av arbetslöshetsersättningen** bör det också vara möjligt att höja kompetensen hos anställda som saknar utbildning och som hotas av arbetslöshet, samtidigt som personalresurserna på arbetsstället upprätthålls. Arbetsförmedlingsnämnderna kan i samverkan med kommunerna hos regeringen ansöka om särskilda projekt. Ett projekt kan t.ex. innebära att kommunen låter sina anställda gå på utbildning med full lön samtidigt som en vikarie tas in med bibehållen arbetslöshetsersättning. Kommunen kan fylla på upp till avtalsenlig lön.

Enligt regeringens mening finns starka skäl för att det lokala inflytandet över kompetensutvecklingen bör återspeglas i ett ökat lokalt inflytande över de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna som kan vara ett stöd för kompetensutvecklingen. Ett sätt är genom en ökad möjlighet för de kommunala arbetsförmedlingsnämnderna att använda sig av **medel för otraditionella insatser**. Regeringen avser därför att öka medlen för otraditionella insatser med 50 miljoner kronor för åtgärder som underlättar för kommunalt anställda, som på grund av bristande utbildning annars riskerar att förlora arbetet, att få den utveckling i arbetslivet som de behöver.

Kommunförbundet delar helt regeringens beskrivning, analys och slutsatser beträffande kompetensutveckling inom kommunal verksamhet.

Bidrag till utbildning i företag och kommunavtal

Regeringen föreslår att åtgärden bidrag till utbildning i företag ska finnas kvar även efter utgången av år 1997. Anledningen till förslaget är att utvecklingen på arbetsmarknaden inom den kommunala och statliga sektorn under våren 1997 har visat på en fortsatt svag efterfrågan på arbetskraft. Samtidigt finns det fortfarande ett stort behov av strukturella förändringar inte minst inom den kommunala och landstingskommunala sektorn.

Med åtgärden utbildning i företag som grund kommer det även under 1998 att vara möjligt för stat, kommuner och landsting att teckna s.k. kommunavtal med länsarbetsnämnden och därigenom erhålla stöd till kompetensutveckling. En förutsättning är att planerade neddragningar av personal undviks eller förskjuts i tiden.

Rätt till ledighet för att starta eget

För att stödja ny- och småföretagandet och för att underlätta för personer att starta eget lägger regeringen i en proposition (prop. 1997/98:27), som presenteras samtidigt med budgetpropositionen, fram ett förslag till ny lag på området. Den innebär att det ska bli möjligt att ta ledigt från en anställning för att starta eget företag. En arbetstagare ska ha rätt till ledighet under högst sex månader för att bedriva näringsverksamhet. Verksamheten får dock inte konkurrera med arbetsgivarens verksamhet. Ledigheten får inte heller innebära väsentlig olägenhet för arbetsgivarens verksamhet. För rätt till ledighet ska arbetstagaren ha varit anställd hos arbetsgivaren under de senaste sex månaderna eller sammanlagt minst tolv månader under de senaste två åren.

Kommunförbundets generella uppfattning är att arbetslivet omgärdas av alltför många och komplexa regler. Det omfattande regelverket borde snarast förenklas och göras mindre än att nya regler läggs till.

Starta-eget bidrag och insatser för att öka invandrares företagande

För att minska arbetslösheten bland invandrare anser regeringen att det är angeläget att öka deras möjlighet till nyföretagande. Regeringen avser därför att uppdraga åt AMS att i ökad utsträckning erbjuda invandrare individuell vägledning och utbildning i nyföretagande. Detta kan ske inom ramen för arbetsmarknadsutbildning och ALU.

Vidare föreslår regeringen att utbildningsbidrag ska kunna lämnas till invandrare under längre tid än sex månader vid start av egen verksamhet. Förlängt bidrag bör kunna lämnas i de fall där det anses nödvändigt för företagets överlevnad och lönsamhet och där den påbörjade egna företagsamheten bedöms vara den enda möjligheten till försörjning. Starta-eget bidrag ska kunna lämnas i högst tolv månader till de invandrare som innan de startar eget företag har varit anmälda på arbetsförmedlingen under minst sex månader. Vid beviljande av förlängt bidrag ska särskild hänsyn tas till risker för snedvridning av konkurrensen. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1998.

Särskilda åtgärder för arbetshandikappade

I propositionen anges att det är angeläget att konjunkturuppgången utnyttjas för att ge arbetshandikappade arbete. Minst 53 000 personer i genomsnitt per månad ska därför få anställning med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA).

Mot bakgrund av att målgruppen för OSA har vidgats och att andelen kvinnor med arbetshandikapp utgör en större andel i andra sökandekategorier än socialmedicinskt handikapp, bedömer regeringen att fler kvinnor än hittills bör kunna få del av åtgärden.

AMS redovisar att medlen för otraditionella insatser har inneburit ökade möjligheter till lokal samverkan vilket bidragit till bättre resultat för arbetshandikappade. Regeringen avser därför även för budgetåret 1998 föreskriva att AMS får använda medel under anslaget för otraditionella insatser.

Förlängd försöksverksamhet med lokal samverkan mot arbetslösheten

Regeringen föreslår att försöksverksamhet med lokal samverkan mot arbetslösheten (i enlighet med prop. 1995/96:148) ska kunna förlängas t.o.m. den 31 december 1998 där det finns särskilda skäl.

Regional utjämning och utveckling

Utgiftsområdet omfattar främst den del av regionalpolitiken som brukar kallas den "lilla" regionalpolitiken, t. ex. olika former av företagsstöd. Med den "stora" regionalpolitiken avses åtgärder med regionalpolitisk betydelse inom

andra statliga verksamhetsområden. Dessa senare åtgärder har sammantaget större regionalpolitiska effekter än den "lilla" regionalpolitiken.

Något övergripande mål för utgiftsområdet har hittills inte uttalats. Regeringen föreslår därför att det övergripande målet för verksamheterna skall vara att underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken.

Regeringen avser att i februari 1998 återkomma med en proposition där man närmare behandlar de framtida förutsättningarna samt mål och riktlinjer för regionalpolitiken. I propositionen kommer man att ta upp frågan om den långsiktiga inriktningen och uppläggningsen av bl.a. sådana förslag som kommit fram i arbetet med den nya tillväxtorienterade regionala näringspolitiken, t.ex. i det s.k. landshövdingeuppdraget.

Den nya politiken innebär bl.a. ökad samordning av de olika statliga åtgärder som har betydelse för näringslivets utveckling.

Frågor

Frågor om arbetsmarknadspolitiken kan ställas till Håkan Hellstrand, tfn 08-772 41 89, Vivi Jacobson Libietis, tfn 08-772 43 64, Lars-Gösta Andréen, tfn 08-772 47 56 och Lena Thalín, tfn 08-772 41 08. Frågor om regionalpolitiken kan ställas till Christer Nyqvist, tfn 08-772 43 35 och Lena Thalín, tfn 08-772 41 08.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Arbetsmarknads- och näringslivsutveckling

Lena Thalín

Håkan Hellstrand